

/// ■ SZENT IGNÁC ÚTJA

Istenkeresők

/// ■ GERÉB ANNA

TOLVALY FERENC AZ EL CAMINO UTÁN ÚJ ZARÁNDOKFILMET FORGATOTT.

A külső és a belső utazás Saulus damaszkuszi útja és megtérése óta fontos eleme a katolikus hitnek. Tolsztojtól is tudhatjuk, micsoda szellemi-lelki küzdelem Isten keresése. Szergij atyának is erre megy rá minden ereje, anélkül azonban, hogy Isten nevét szájára hiába venné.

Tolvaly Ferenc rendező és Balázs Zsuzsa forgatókönyvíró *Szent Ignác útja* című zárandokfilmjében majd minden mondatban rá hivatkoznak. Értem én, hiszen nyilvánvalóan a vallásos hit erősítése volt az alkotók szándéka. A példaként bemutatott négy emberi sors azonban túllép a didaktikus célon, a zárandokok belső monológokban, valamint lelki vezetőjük, José Luis Iriberry SJ (magyar hangja: Hegedűs D. Géza) előtti nyilvános gyónásukban feltáru-
 ló történetei önálló életre kelnek, valódi *emberi* drá mákká mélyülnek. (A hatást rontja, hogy a jezsuita szerzetes mimikája elárulja, nem érti a hozzá intézett magyar szót.) Minde-
 ez a 2020 augusztusában tett 22 napos spanyolországi, zárandoklatra van felfűz-
 ve, azon a Loyolától Manresáig tartó, 640 kilométeres útvonalon, amelyen a később Szent Ignác néven ismert jezsuita

rendalapító vándorolt és világosodott meg 500 évvel ezelőtt. A Covid-járvány miatt néptelen zárandokutak hangulata jót tett a filmnek, elvonttá tette, „megemelte” a *szakrális* felé.

„A legkilátástalanabb, legkétségbeesettebb élethelyzetből is van kiút” – szól a film alapgondolata. Így *válságos élethelyzeteket* átélt, tövises utakat megjáró négy fiatal vallomását várjuk. Az első megnyilatkozó, Júlia azonban kevésbé illik ebbe a közegbe, hiszen gyönyörű, boldog, sikeres lány, opera-énekesnőnek készül (A forgatás idején zeneakadémista, derül ki egy riportból). Nincs mély lelki sérülése, soha nem került kilátástalan helyzetbe. Általánosságokra („szeretnék jobban teljesíteni”) és kisebb családi ügyekre hivatkozik, hogy miért megy zárandokútra. Nincs erős indok e filmben való szerepeltetésének. De ha már ott van, megénekelte: a film vége-felé tartalmas szopránján szépen, operásan belekezd a mára sajnósa köz-
 helyessé vált *Ave Maria*-ba Schuberttől. A mozit az ő lassítva hullámozó portréja zárja, kissé ellentmondva a film istenkereső céljának.

„Terápiás zárandoklat” (Szent Ignác útja) Az éneklésben csatlakozik hozzá Benjámin. Az ő története

megfelel Szent Ignác üzenetének. Kilá-
 balt egy mély válságból, mi több, sorsa egyenesen a görög tragédiákat idézi: sikeresen induló operaénekesként elveszti énekhangját! Ráadásul – s ettől hasonló az ógörög tragédiákhoz – a saját hibájából! („Sok hülyeséget elkövettem” – mondja az énekes huncut mosollyal.) Ez valóban katasztrófa, mert nincs egerútja (mint Júliának a bölcsészkar, ha mégsem jött volna be az ének). Az éneklés ugyanis Benjámin *végzete* – hogy Márai Sándor pontos kifejezésével éljek –, amit nem tud lerázni magáról. Ha mégis erőszak vétetik e végzeten, és némaságra kényszerül, annak súlyos következménye van: elhúzódo, mély depresszió. Ebből rángatta ki őt a „terápiás” zárandoklat. Híres, szép lírai tenorján bensőségesen előadott *Ave Maria*-ja a bizonyíték rá. (Az viszont sajnálatos, hogy az áhítatosság kedvéért az énekesek hangját visszhangosították.)

Katalin elvesztette a munkáját (pszichológus), véget ért egy párkapcsolata, és még a vállát is eltörte. Talán túlzottan is átéli a fájdalmakat, amit a tenyerére illesztett szöggel érzékeltet. Mindennél jobban azonban az egyedül maradástól retteg. A zárandok-kiránduláson lendületes előre szaladása oldódást jelez: ő az első, aki dalra fakad a filmben Wolf Péter *Ave Mariájával*!

Végül bemutatkozik Balázs, a szociális munkás, aki az út fizikai gyötrelmeitől és a vallásos lelki gyakorlatoktól remél választ, mihez is kezdjen magával. Fő célja, hogy „közelebb kerüljön Istenhez”. Az ő sorsa látszik a legkilátástalanabbnak, 15 éves szorongása súlyos, nem konkretizált (meg nem nevezett? vagy nem azonosítható?) betegségéhez vezetett.

Összességében nagy műgonddal elkészített, de nem kellően átgondolt dokumentumfilm a *Szent Ignác útja*, amiből néhány szép részletet, drámai történet-töredéket, Pataki Ádám operatőr szuggesztív premier plánjait, valamint szépséges drónfelvételeit visszük haza Spanyolország történelmi helyszíneiről és tájairól.

SZENT IGNÁC ÚTJA – CAMINO IGNACIANO – magyar dokumentumfilm, 2021. Rendezte: **Tolvaly Ferenc**. Írta: **Tolvaly Ferenc** és **Balázs Zsuzsa**. Kép: **Pataki Ádám**. Zeneszerző: **Bencker László**. Vágó: **Mészáros Attila**. Producer: **Csáky Attila**. Gyártó: **Cameofilm Stúdió / MTM Kommunikációs Zrt.** 94 perc.

